

op het pad
HEREN, die
sem, en het
nuren.....
ZEN weder-

beest scher-
et vlees van
opende mull
bloedstorting
n — althans
ch als nooit
slag met zijn
uwige Geest:
En Hij ge-
ehouwen, de
werd te niet
van de Borg.
de een weg,
door gingen.

achten onder
troosten aan
schitterend
chthemel.

stus niet ge-
van alle zijn-
en der groot-
is de duivel
t benauwens
en 8), welke
Als de Kerk
de Wet des
voestijn aan-
edraak, zijn
eld, ook van
los. En dat

— wij gaan
t alle macht
ie geen com-
die niet mee-
geest geleid,
Christendom
len Gods be-
Zijn Woord.
ch verheft....
wanneer uit-
dint: „waak
wanneer zij
Verbonden, en
ratikte stem:

zelfde.
o HEER!
erlaat,
n Koning,
it Uw
lwinning
ren
te keer”.
alm 74:12).

J. SMELIK.

IK LEVEN

elemaal niet,
niet gewone
inder, dat er
ikken op een
dat er geen
te beluis-
gegeven hun
nin of meer
had, dan de
le zelfde sy-
trouwen, dat
ondervinden
e Hand. Als-
eer goeddeels
an mijn eigen
edachten aan
le; terwijl ik
or wat ik als
egelijk plaats
mule bracht;
re dat in-for-
gehoor von-

r dan ik weet
a vroeger zag
apporten-met-

nige synodale
naar er dóór
ik zoeven een
oemde. Maar
in de verga-
publiek con-
oneerd, en de
a uit een niet-
én geval be-
niet ge-

zond, en deze gemakkelijk behaald
de victorie is geen duit waard;
want de ware tegenstanders houden zich stil. Zo
iemand begreep dan: wat zou het een zegen zijn,
als zij, die anders denken, dan de rapporteur,
het maar eens ronduit, of voor mijn part aarzelen,
onzeker, tastend zeiden. Zulke eerlijkheid ware dan
een winst.

Welnu, die eerlijkheid was er op de Kamper
synode, tenzij ik helemaal ontbloeit ben van alle
mensenkennis.

Ik noem dus het feit, dat er op sommige punten
schier onformuleerbare bezwaren b.v. van
mijn kant tegen sommige meningen waren, en het an-
dere feit, dat er wel enkele haast onbegrijpbare
controversen zich deden gevoelen, een
zegen. Een winst punt.

Maar ik zeg meteen erbij: de zegen en het winst-
punt lagen daarin, dat de één min of meer „naief”
sprak, wat hij dacht, en de ander ook. Zolang
dát kan in een kerkelijke samenleving goed, „as boys
go”; dat zinnet herinner ik me van het gymnasium
uit „Little Lord Fauntleroy”. Als dát ontbreekt is
het mis. Toen b.v. in 1942—44 sommigen hun in vroe-
ger tijd zo naïef voor algemeen-aanvaard gehouden
vaste meningen in formule brachten in welgeformule-
eerde brieven en adviezen en bezwaren, hielp dat toen
geen steek: men had besloten, een zekere koers
te blijven volgen; ook praten-als-Brugman hielp niet
meer. De Helpende Hand trok zich terug. En tot op
vandaag helpen de helpende handjes in allerlei na-
pleitende krantjes geen steek: ze helpen hoogstens
van de wal in de sloot.

Maar juist zulke herinneringen doen ons zeggen:
maak in deze tijd geen probleem van, en geen
drukte om „de professoren ter synode”. We hebben
nog de zegen van de naïeve gemeedelijkheid; die zijn
we gauwer kwijt dan we willen. We hebben in Kam-

pen (ter synode) met elkaar eerlijk gepraat; persoon-
lijk ben ik overtuigd: als alle mensen, die met ik weet
niet hoeveel papieren-met-doorslag rechts en links
publieke of niet publieke bezwaarschriften versturen,
een paar weken ter synode geweest waren, en als alle
afgevaardigden, kapiteins, stuurlieden, ladingmees-
ters, thuis, onder de hun vertrouwde gemeentelieden
even voorzichtig, en mild, en bedachtzaam, en „ge-
meedelijk” waren als in de confrontatie met de syno-
deleden in Kampen, wel, dan waren we veel gauwer
van enkele narigheden, hier en ginder, af, dan nu soms
het geval is. Het zal nu misschien even lang moeten
duren, als in de dagen vlak na de afscheiding en vlak
na de Doleantie.

Van alles wat gezegd is, blijft dus de hoofdsom:
laat in deze tijd geen formalisme de gemeedelijk-
heid verblinden, waarmee een bescheiden zeerot-in-ruste
in een zware bui zo eens — gelijk vóór dezen
altijd werd op prijs gesteld — de brug
op kan lopen, en zeggen: ik zou de bemanning raden,
zo en zo te koersen.

Ik weet niet, of God voor onze kerken nog een pe-
riode-van-verkwikking (anapsyxe) in de zin heeft;
soms denk ik: nee! Maar — als het nog eens daar-
toe komt, wel, stuur dan voor mijn part alle proffen
naar huis — ze zullen dwaas zijn, als ze dan kwaad
worden en misschien zijn ze wel zo blij als een kind,
dat zij fijn op hun kamer mogen blijven. Maar in deze
tijd? Er zijn in onze kleine kring enige controversen
(volkomen begrijpelijk), die het gewenst maken, dat
allen, die tot beslissende en koersbepalende besluiten
geroepen worden, samenwerken met elkaar en con-
tact houden met wie, op wat manier ook, mee heb-
ben te dienen met goede raad en bijstand. Zolang elk
zich houdt binnen de grenzen van elgen bevoegdheid,
kan dit voeling houden geen kwaad, doch alleen maar
goed. Het voorkomt engelse ziekte.

K. S.

Rechtspraak en Staatsneutraliteit (slot)

Eenige voorbeelden van onjuiste uitspraken zijn
hier wel op hun plaats.

1. Arrest Hof Den Haag inzake Berkel en Roden-
rjts, waarbij de synodocratie werd erkend met als
eenige motiveering van belang een beroep op hetgeen
Dr H. H. Kuyper in 1944 heeft geschreven over het
kerkrecht in „De Heraut”. Wij geven hier maar geen
commentaar op.

2. Arrest Hof Den Haag van 23 Juni 1947 inzake
Giessendam-Neder-Hardinxveld in gelijken zin, waar-
bij het Hof aan de hand van de K.O. zelfstandig na-
ging welke de verhouding van een plaatselijke kerk
tot het verband is, zonder daarbij te treden in be-
schouwingen, ontleend aan kerkgeschiedenis en we-
enschappelijke studies. Een uitspraak met een der-
gelijke motiveering is wel erg bedroevend. Zij geeft
op haar manier een uitlegging van een „naakte” K.O.,
zonder deze in het licht te zien van en/of in verband
met de andere officiële rechtspapieren van onze kerk
en moest dus wel tot een verkeerd resultaat leiden.

Had het Hof willen weten, om maar één punt van
de „naakte K.O.” te noemen, dat het woordje „Ker-
ken” in Kerkenorde ongetwijfeld een enkelvoud is, wat
duidelijk blijkt uit de Fransche en Latijnache verta-
ling, dan had de conclusie daarvan geen andere kun-
nen zijn, dan dat het hier gaat om zelfstandige ker-
ken, die zich jegens elkander hebben verbonden te
leven onder een voor elk hunner geldend statuut van
gelijken inhoud. Een rechtsfiguur, die heusch zoo
extreem niet is en in het volkenrecht dikwijls voor-
komt, b.v. wanneer soevereine staten zich jegens
elkander verplichten eenzelfde wetgeving er op na te
houden, b.v. ten aanzien van auteursrecht of wissel-
recht. En dat dergelijke staten gemeenschappelijke
vergaderingen en arbitragecommissies kunnen bezit-
ten zonder tot een superstaat te worden is — om
maar niet ver van huis te gaan — duidelijk aan de
Ministerconferenties en het Uniehof van de Neder-
landsch-Indonesische Unie. Daar hoeft toch niet on-
vermijdelijk een hiërarchie aan vast te zitten!!

Een andere reden waarom wij deze wijze van uit-
legging onjuist achten, is, omdat de rechter de be-
doeling van de opstellers had behooren na te gaan,
zoals de Hoge Raad het eens uitdrukte: „De wet
is de in haar tekst uitgedrukte wil van den wetgever;
wel mag en moet, waar die tekst voor verschillende
uitlegging vatbaar is, des wetgevers van elders ge-
bleken bedoeling in aanmerking komen tot recht ver-
stand, maar zoodanige bedoeling kan nooit gelden als
wet in strijd met de woorden, waarvan de wetgever
zich heeft bediend om zijn wil uit te drukken”. Te-
vens ligt hier o.i. in, dat de interpretatie van de K.O.
moet berusten op oud-Nederlandsche taal en begrip-
inhouden.

3. Vonnis Rechtbank Maastricht 13 Maart 1947 in-
zake Maastricht, beslissende, dat de vraag of een
vierde formulier is ingevoerd en een nieuw kerkrecht
van zuiver theologisch-kerkrechtelijke aard is en zich
aan de beoordeling van den burgerlijken rechter ont-
trekt. Deze uitspraak achten wij onjuist op grond van
de door den Hoogen Raad aangenomen definitie van
kerk naar Nederlandsch burgerlijk recht: „De kerk is
een blijvende vereeniging van personen, welke zich
de gemeenschappelijke godsdienstige harer leden, op

den grondslag van gemeenschappelijke godsdienstige
opvattingen, ten doel stelt”. Naar onze meening ver-
andert men het doel door een vierde formulier in te
voeren en het is dan niet moeilijk meer om uit te ma-
ken waar de oorspronkelijke kerk en het oude ver-
band is. De genoemde definitie is door ons hoogste
rechtcollege ontleend aan den R.K. Nijmeegschen
hoogleraar Prof. Mr W. J. A. J. Duynstee (Belang-
stellenden op het punt van den grondslag verwijzen
wij naar het artikel van Ds H. Meulink in „De Re-
formatie” van 17 Febr. jl., met de strekking waar-
van wij instemmen).

Onwillekeurig hebben wij bij het lezen van sommi-
ge dezer uitspraken moeten denken aan het woord
van den rechter Pontius Pilatus: Wat is waarheid?
Ook hij verklaarde zich onbevoegd inzake waarheids-
vragen en verkrachtte daarmede het recht door de
meerderheid gelijk te geven. Want dit laatste is hier
ook het geval geweest en kan zich weer voordoen. De
Hoge Raad besliste immers op 23 Juli 1947 inzake
Houwerzijl:

„Niet in strijd met het gemeene recht is, dat leer-
uitspraken door de daartoe bevoegde organen ook
voor de minderheid bindend zijn, mits uittreden vrij
staat. Volgens het Hof zijn in de Gereformeerde Ker-
ken in Nederland de meerdere vergaderingen daartoe
bevoegde organen. (Wij ontkennen dit laatste; meer-
dere vergaderingen zijn geen organen, doch lastheb-
bers van de mindere vergaderingen — 'n onderscheid
van principieel belang, doch dit blijve hier verder
rusten. L. R.). In de plaatselijke kerk kan uit geloofs-
overtuiging de meerderheid of het eenig met gezag
tot handelen bekleed orgaan over de losmaking (weer
een verkeerde term; vrijmaking behoeft nog geen
losmaking te zijn. L. R.) beslissen; ware het anders,
dan zou ook de kleinste minderheid haar veto kunnen
uitspreken en het recht tot losmaking daardoor illu-
soir worden. Door gebruik te maken van genoemde
bevoegdheid tot uittreden geeft de minderheid de rechte
prijs aan de meerderheid, doch dit is nu eenmaal
niet anders, indien in een zedelijk lichaam na een ge-
oorloofd besluit van ingrijpenden aard een minderheid
de koers van de meerderheid niet wenscht te volgen”.

Wij vragen: hoe weet de rechter, dat het besluit
geoorloofd is, nu hij niet ad fundum mag beslissen,
immers de quintessens der zaak, de vraag van geloof
en waarheid, moet laten rusten? Wij kunnen in deze
uitspraak niet anders lezen dan dezen „rechts”regel:
de waarheid worat met meerderheid van stemmen
vastgesteld. Art. 31 K.O. geeft naar onze overtuiging
een betere rechtsregel.

Een bekend Haagsch advocaat, Mr D. J. Veegens,
teekende bij dit arrest aan: „Opoffering van haar aan-
deel in de bezittingen van den rechtspersoon door de
minderheid ziet de Hoge Raad als het noodzakelijk
gevolg van ieder diepgaand meningsverschil over een
geoorloofd ingrijpend besluit. De grondwettelijke waar-
borg der gelijkheid van alle kerkgenootschappen voor
de wet brengt mede, dat een scheuring in de Gerefor-
meerde Kerken wordt berecht op denzelfden voet als
de ruzie in een voetbalclub, in welke competitie men
zal spelen”.

Gelukkig zijn er in Nederland ook betere uitspra-
ken gedaan. Ten bewijze van goede interpretatie-me-

Ik geloof in de Heilige Geest

Dat is misschien het minst geloofde stuk van ons
algemeen ongetwijfeld christelijk geloof: het geloof
in de Heilige Geest. Hele streken in Gods kerk zijn
door het ongeloof in de Heilige Geest verwoest, mede
doordat van de Heilige Geest zo slecht is geleerd. Er
was en er is een prediking, die zeer „evangelisch”
sprak en spreekt van de Vader en van de Zoon en
met een ruim „aanbod van genade” komt. Maar spre-
kende van de Heilige Geest worden de rollen omge-
keerd en de bordjes verhangen. Mocht men die pre-
dikers geloof schenken, dan is de Heilige Geest an-
ders dan de Vader en de Zoon. Van de Vader zegt
men gaarne: „Alzo lief heeft God de wereld gehad,
dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat
een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderve, maar
het eeuwige leven hebbe”. En terecht! Want zo is
het Godd'lijk Evangelie. En van de Zoon verhaalt
men gaarne Zijn heerlijkheid: „als des eniggeborenen,
(die) van de Vader (kwam)”. Maar toegekomen aan
de Heilige Geest doet men dan, of nu op eenmaal het
Evangelie wordt versmald.....

Terwijl toch de Heilige Geest te zamen met
de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig
God is! Zijn Evangelie en Zijn werk zijn geen haar
smaller dan het Evangelie van de Vader en van de
Zoon. Roept de Vader aan Zijn ontrouwe kerk toe:
„Waarom zoudt gij sterven, gij huis Israëls?”, de
Geest des Vaders zegt het óók: „Waarom zoudt gij
sterven?” Noodt de Zoon: „Komt allen tot Mij, die
vermoeid en belast zijt; Ik zal u rust geven”, de
Heilige Geest zegt het met Hem: „Komt allen tot
Mij”. Heeft de Vader, heeft de Zoon met ons een
eeuwig, een vast, onverbrekelijk en onwankelbaar ver-
bond der genade en der verzoening, de Heilige Geest
heeft het óók, samen met de Vader en de Zoon. Hij
heeft Zich verbonden om mij toe te eigenen hetgeen
ik in de mij door de belofte geschonken Christus heb:
de afwassing van mijn zonden en de dagelijkse ver-
nieuwing van mijn leven, totdat ik in de gemeente der
uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zal ge-
steld worden.

Het is mij beloofd.

Hij is mij beloofd.

Hij heeft het mij beloofd.

En hoewel mijn conscientie mij aanklaagt, dat ik
tegen al Gods geboden zwaar heb gezondigd; ik in
mij bevind, dat ik geen volkomen geloof heb; mijn be-
kering verre van voltooid is, ik ellendig mens..... de
Heilige Geest leeft en Die het geloof in mijn hart
werkt door de prediking van het Heilig Evangelie en
het strekt door het gebruik van de Heilige Sacramen-
ten, de Geest des Vaders en des Zoons, doet hetgeen
ook Hij beloofd heeft.

Hoe?

Wie zal het werk van God doorgronden? Dat werk
van de Heilige Geest is onbegrijpelijk als de scep-
ping der wereld en als de opwekking der doden. Maar
het is ook even werkelijk als de schepping, even wer-
kelijk als de opstanding.

Het is mij beloofd.

Hij is mij beloofd.

Hij heeft het mij beloofd.

En ik geloof in Hem.

In de Heilige Geest.

En van Hem is mijn heil!

Van Hem, Die met de Vader en met de Zoon God,
mijn Zaligmaker is!

De Heiland!

D. E. C.

thoden citeeren wij met instemming de volgende uit-
spraken van het Hof te Arnhem:

1. Van 28 Mei 1946 inzake Enschede:

„Het beginsel der reformatie, neergelegd in art.
85 K.O., zooals dit artikel door gezaghebbende Gere-
formeerde theologen wordt verstaan, was de verbre-
king der hiërarchie in de Kerk, zooals die in de
Roomsch-Katholieke Kerk bestond en op dien grond
moet worden aangenomen, dat de plaatselijke Gere-
formeerde Kerk autonoom is en mitsdien haar ver-
band met de andere Gereformeerde Kerken in Neder-
land op vrijwilligheid berust”.

2. Van 10 Januari 1950 inzake Daarlerveen:

„dat een van de grondbeginselen van de gerefor-
meerde kerkinrichting is de vrijheid en zelfstandigheid
der plaatselijke kerk, welk beginsel reeds werd vast-
gelegd in het eerste artikel van de acta van de eerste
Synode (te Embden in 1571) om te doen uitkomen,
dat het bij 't samenkomen eener synode, waartegen de
Hollandsche kerken bezwaren hadden ingebracht, niet
was te doen om heerschappij en hiërarchie, doch om
onderling verband te kweken en te onderhouden; dat
dit beginsel, hetwelk in alle volgende kerkenordenin-
gen is opgenomen, gelijk ook in de huidige in artikel
84 (lees 85. L. R.) de gereformeerde kerkinrichting
beheerscht in dien zin, dat de synoden en classes niet
zooals in de Ned. Hervormde Kerk sinds 1816 zijn be-
staurslichamen, waarbij aan de plaatselijke kerken of
gemeenten slechts geringe zelfstandigheid is gelaten,
doch alleen vergaderingen, welker bevoegdheid niet
originair is, maar aan welke door de plaatselijke ker-